

[Labdarúgó NB I NS-publicisztika](#)

DLUSZTUS IMRE 2018.01.31 23:53 Frissítve:

2018.01.31 23:52

Grundfoci – Dlusztus Imre publicisztikája

Régi csapatkép van előttem, a Budapesti Honvéd egyik kezdő tizenegye az 1971–72-es bajnokságból. Hiányzik ugyan a fotóról a válogatott Pusztai László és az utolsó idényét játszó Komora Imre, az együttes így is impozáns, hiszen itt van a kiváló kapus, Bicskei Bertalan, a világválogatott Szűcs Lajos, a zseniális Kocsis Lajos és a gólvágó Kozma Mihály. Nem is a nevek, hanem a testfelépítések gondolkodtatnak el. A nyúlánk Bicskei Berci mellett a húszéves balszélső, Fehérvári János látszik karcsúnak, ám a többieknek igen jól kidolgozott izomzatuk volt. Kozma, Szűcs, Ruzsinszky József, Pál József, Lukács Sándor, Dudás György és Pintér Sándor nem lógna ki egy mai angol profi csapatból sem.

Ezek a játékosok 1940 és 1953 között születtek, a Rákosi-korban nevelkedtek, az ötvenes-hatvanas években lettek serdülők, majd ifisták. Akkoriban nem volt még konditerem, máshol fejlődtek az izmok. Nem volt sem internet, sem okostelefon, sem szelfibot, fűttyentés vagy ablakhoz hajított kis kavics szolgált jelként. A pizza és a burger az ismeretlen fogalmak közé tartozott, ellenben egy vastag karéj zsíros kenyér két szelet zöldpaprikával és egy citrompótlós teával nagyon megtette vacsorára. A futballisták a grundon, a strandokon, a fákon, valamint a füves árokpartokon születtek. A grundokon szűkített területen, nem egyszer kisméretű rongylabdával tanulták meg maguktól a technikát. A strandokon, folyókban, tavakban naphosszat úzótt fogózás, no meg a térdig érő vízben megvívott fejelőbajnokságok garantálták az erőnlétet és a fejjáték ismeretét. A fára mászás – ami szinte teljesen kikopott a kultúránkból – a bátorságot fokozta és megdolgozta a test teljes izomzatát, sőt nemcsak erősített, de nyújtott is. Az árokpart az én időmben a birkózás terepe volt, ma sem tudnék jobb erősítő, stabilizáló, egyensúlyérzékenyítő kiegészítő sportágat a labdarúgáshoz. Nem véletlen, hogy a cselgáncsból vagy birkózásból érkező gyerekeket nagyon nehéz felborítani a futballpályán.

Valamikor a nyolcvanas évek elején hallhattuk először, hogy a labdarúgók képzettségéből mennyire hiányzik a grund. Azt persze a sok szajkózás közepette elfeledtük hozzátenni, és ami ennél rosszabb, hozzágondolni, hogy a grund életformát jelentett. Mégpedig egészséges életformát. Mi még élveztük, ha mezítláb, mifelénk úgy mondták, hogy meztéláb kergettük a fűben vagy homokon a labdát. A lecke gyors megírása után (helyett) negyvenforintos, gumiszagú, textil felsőrésszel ékesített tornacipőben, dorkóban szaladtunk ki az utcára, és órák múlva a közterületi lámpák felkapcsolása jelezte, hogy haza kell menni. Ahogy írom mindezt, rádöbbenek, hogy a termésköves utcán vívott focicsaták milyen sokat tehettek hozzá a technikai felkészültséghez, hiszen összevissza pattogott a labda, és azt valahogy le is kellett kezelni, el is kellett rúgni. Nemrég olvashattuk, hogy Dárdaiék a Herthánál amorf labdát készítettek e cél elérésére.

Szóval a létforma: összeverődünk, és közösen eldöntöttük, hogy mihez kezdünk. Ez persze a létszámtól is függött. Négyen például óriási fejescsatákat vívtunk. Nálunk a Szabadság téri focipálya mellett akkor még két sorban álltak a fák, így megvolt a kapu. Sőt a nagyon fontos kapufa is, ami felbecsülhetetlen értékű volt az iskolatáskával jelzett, örök vitát adó kapuféleségekkel szemben. A négytagú játék úgy kezdődött, hogy a kapus feldobta a labdát, és vagy az ellenfél kapujára fejt, vagy a társhoz passzolt fejjel. Ő vagy visszafejt, és a kapus lendülettel érkezve stukkolt, vagy kapura csúsztotta. Az ellenfél kapusa a felfejt labdához nem érhetett kézzel, amikor viszont a kapujára tartott a labda, kézzel is beleérhetett. Ha azonban kipattant róla, egy érintés erejéig rá lehetett löni. Az ellenfél mezőnyjátékosa vagy hátrahúzódott a másik mezőnyjátékosra, vagy egy méterre a kapustól ugrálva zavarta az indítást, vagy fent maradt a másik kapunál. Sok egyéb apró szabály cizellálta ezt a rendkívül komplex módon fejlesztő játékot. Ilyen volt a fogózás a vízben, a számtalan célbarúgó-verseny, a kiszorító vagy a lábtenisz is.

Amikor korosztálybeli urakkal emlegetjük ezeket a mindent meghatározó játékokat, rendre kiderül, hogy akik később más sportágat választottak, szintén ilyen módon szerezték meg az alapokat. Ehhez teszem hozzá, hogy a bújócska már szinte vérre ment a tizenéves kiskamaszok között. Ennek nemcsak a gyorsaság és a leleményesség, hanem a kúszás és a mászás is fontos része volt. A téli szánkózással, korcsolyázással, hócsatával kiegészülve mi tulajdonképpen az év minden napján edzettünk.

Ha ma egy szakember az öt-nyolc éves gyerekek labdarúgó-foglalkozását úgy állítaná össze, hogy az edzésidő felében általános testnevelés (gimnasztika a bordásfalon, függeszkedés a kötélén, ugrás a szekrényen, birkózás a szőnyegen, no meg kiütős és pókfoci) lenne programon, bizonyosan megszólalna néhány okos szülő, hogy ő nem ezért fizette be a tagdíjat.

Szóval nézegetem ezt a fényképet, és eszembe jutnak a régi medicinlabdás futások a hóban. Lehet, hogy nem volt hülyeség? És méregetem ezt a fiatalon elhunyt, nagyon tehetséges fiút, Fehérvári Jánost, akiről ezeken a hasábokon nemrégiben megemlékeztem. Erre reagálva kaptam levelet egy csapattársától. „Jómagam 1965 és 1970 között futballoztam a Honvédban, '69–70-ben a cikkben felidézett Fehérvári János, a Bige csapattársam volt, együtt lettünk ifi 1-bajnokok 1970-ben. Amikor 1969-ben leigazolták, és először játszott a csapatban, csak néztünk, mint a moziban, esernyő a középhátvédnek, kötény a kapusnak oda-vissza, a mai Neymarhoz lehetne hasonlítani a képességeit. Amikor bekerült közénk, egy szerény srác volt, nem ivott, nem dohányzott, de két év alatt, amint sztárolták, pénzelték és senki sem törődött vele, sikerült elzülleszteni, mint egyébként oly sok játékost. Akkoriban szaladt el mellettünk a világ. Míg nyugaton profi alapon kezdtek működni a csapatok, nálunk megmaradtak a kivénhedt sportvezetők, a gyenge edzők, a pénzt hajhászó klubvezetők, és az utánpótlás gyakorlatilag senkit sem érdekelt, a nevelés meg aztán végképp senkit. Aztán ahogy elfogytak a grundokon felnőtt tehetségek, jött a sötétség, ami sajnos még ma is tart.”

Nézem ezt a csapatképet. Mint jeleztem, nincs itt, de a kerethez tartozott a 32 éves Komora, aki olimpiai bajnok és Eb-bronzérmes volt, és aki még játszott egy fedezetsorban Bozsikkal. Itt van az őserő Szűcs Lajos, aki 1968-ban a világválogatottban lépett fel Rióban a brazilok ellen Alberttel, Farkassal és Novákkal. Itt van Kozma Mihály, aki a Honvédban 340 meccsen 218 gólt ért el. Pintér Sándor, akinek, ha mérték volna, valószínűleg 14 megtett kilométer lett volna a

statisztikájában, meccsenként húsz megszerzett labdával. És persze itt van Kocsis Lajos, a zseniális játékszervező, aki talán jobban teszi, ha gyerekfejjel nem indul el Szegedről a szorongásokkal teli, távoli világba. Lehetett tudni, hogy a főváros zajától való félelmében választotta 18 évesen átmeneti szállásnak Salgótarját és vele az SBTC-t. Meg kellett volna szoknia, hogy távol került a megszokott móravárosi családi háztól, a biztonságos közegtől. Ehelyett esténként megivott 8-10 sört. Magányos volt, szorongott. A futballon kívül nem értett semmihez.

Nem kapott figyelmet a vezetőitől sem Tarjánban, sem Kispesten. Igaz, a korabeli leosztás szerint a rendszerhez hű hivatalnok elit első vonala a pártban, a második a tanácsi apparátusban, a harmadik a szakszervezetben, a maradék pedig a sportirányításban és a munkásőrségben szolgált, tehát egy korabeli klubvezetőtől (megfejezve a hadsereggel) nem sok jót várhattunk. Azt semmiképp, hogy könyvet ad a tehetségét tékozló játékos kezébe.

Pedig készen kapták Fehérvárit és Kocsis Lajost is.

Egyenesen a grundról.